

Østfold

Forum for natur og friluftsliv

Forum for Natur og Friluftsliv Østfold
Vadbenken 8
1680 Skjærhalden

Skjærhalden, 15/11- 2017

Hvaler kommune
Planavdelingen
Storveien 32
1680 Skjærhalden

2013/3188-196-22821/2017-ALEAND

Klage på vedtak av detaljreguleringsplan for Stentippen øst på Kirkøy i Hvaler kommune, offentliggjort i brev 20/10-2017, med klagefrist 15/11-2017.

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) representerer frivillige organisasjoner i Østfold fylke, og i denne klagen Naturvernforbundet i Østfold og Norsk Ornitologisk Forening Østfold. Vi vil med dette påklage vedtaket og ber om at klagen får oppsettende virkning til klagen er avgjort, jfr. forvaltningsloven § 42.

FNF Østfold anser at planen ikke er i tråd med bestemmelse i Naturmangfoldlovens § 49, og at vurderingene i forhold til områdets verdi for friluftsliv ikke er valide. Vi mener at tiltaket kan gi store konsekvenser for friluftslivet i området, og at mulige konsekvenser for fuglelivet og vannkvaliteten i Arekilen hverken er kartlagt eller tatt hensyn til. Kommunen har heller ikke tatt hensyn til midlertidige regionale retningslinjer for deponering av masser, vedtatt i Fylkestinget 22. september 2016.

Dette er elementer som ikke ble vurdert i Fylkesmannens klagebehandling ref. vedtak i klagesak, i brev datert 2/12-16, side 9.

Naturmangfoldloven § 49 (utenforliggende virksomhet som kan medføre skade inn i et verneområde)

"Kan virksomhet som trenger tillatelse etter annen lov, innvirke på verneverdiene i et verneområde, skal hensynet til disse verneverdiene tillegges vekt ved avgjørelsen av om tillatelse bør gis, og ved fastsetting av vilkår. For annen virksomhet gjelder aktsomhetsplikten etter § 6."

FNF Østfold kan ikke se at saksbehandlingen tar tilstrekkelig hensyn til denne paragrafen. Det finnes diverse forskning som viser at menneskelig aktivitet og støy forstyrrer fugle- og dyreliv. (En av rapportene er referert til under) Å si at tiltaket ikke vil få konsekvenser for fuglelivet fordi "fugler er mobile" (sitat fra forslag til ny arealdel til Hvalers kommuneplan) er

et argument som faller på sin egen urimelighet. Vi mener at Hvaler kommune legger for stor vekt på verdiene i selve planområdet, og ikke har vurdert konsekvensene av tiltaket til omkringliggende verneområder godt nok. Grensene til Arekilen naturreservat og Ytre Hvaler Nasjonalpark ligger i umiddelbar nærhet til planområdet, og eventuell forurensing i form av støy og støv vil ha stor innvirkning på disse områdene når anlegget er i drift. Den rødlistede arten ål finnes i Arekilen. Tangenbekken, som er Arekilens forbindelse til havet i Ørekroken, er derfor svært viktig. Dette er en stillestående bekk med lite fall, og når vinterstormene står på tettes utløpet ofte igjen. Skulle en ulykke skje slik at bekken blir forurenset, kan dette få store konsekvenser for den skjøre balansen i Arekilen. Å velge å se bort fra denne muligheten kan føre til uopprettelig skade og vil være direkte i strid med Naturmangfoldlovens § 4 (forvaltningsmål for naturtyper og økosystemer) og § 5 (forvaltningsmål for arter) Vi kan ikke se av planen at det er tatt høyde for eventuelle uforutsette hendelser som kraftige nedbørsmengder eller ulykker med maskiner og utstyr.

Støyberegningen gjengir verdi for gjennomsnittsstøy gjennom et år, slik som regelverket tilsier. Antall driftsdøgn er altså fordelt på antall mulige arbeidsdager over et år. **MEN** Retningslinje T-1442 sier også at *"I større upåvirkede naturområder, som for eksempel nasjonalparker, naturområder i fjellet og i kjerneområder i bymarker er all hørbar lyd fremmed og i prinsippet uønsket."* Dette er overhodet ikke tatt hensyn til i reguleringsplanen. To år med etableringsfase når reguleringsbestemmelsene ikke gjelder, at vegetasjonsskjermer ikke kan sies å være svær effektive i vinterhalvåret, samt at planområdet ligger på en høyde, er tre faktorer som vi mener vil gi mer støy enn skissert, det vil si den faktiske støyen når anlegget er i drift. Arekilen naturreservat ligger omtrent 230 meter nord for planområdet. Fra faktaark om Arekilen naturreservat i Naturbase: *"Fuglelivet i området er svært variert og artsrikt, spesielt i svartorskogen. I tilknytning til tjernet og sivområdene rundt finnes mange arter våtmarksfugl. Arekilen er et etableringsområde for sørøstlige fuglearter som er i ekspansjon nordover."*

Rapport 815 fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) sier noe om hvilke effekter støynivået har på fugler i et gitt område. *"Effekter av forstyrrelser kan ofte vise seg på lang avstand, og direkte effekter av støy er vist mellom 40 og 4800 meter. Indirekte effekter kan også oppstå på lang avstand dersom fugler trenger seg sammen på uforstyrrede områder. I noen tilfeller kan et forstyrret område bli et s.k. sink-område, der dødeligheten er større enn reproduksjonen. For å opprette en levedyktig bestand i dette området, er en da avhengig av at andre individer trekker inn i det. **Når effekter av inngrep eller forstyrrelse skal vurderes, må en derfor vurdere et betydelig større område enn det som påvirkes rent fysisk.**"* (Vår utheving). Og videre: *"Arter som regnes som mest følsomme for forstyrrelser, er særlig skarver, lommer, svaner, gjess, ender, rovfugler, **vadere**, måker og terner."* (Rapport 815 fra NINA).

Kilde:

<http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2012/851.pdf>

Økt støy fra pigging, sprenging og trafikkøkning bør ses på som en **samlet støybelastning** for verneområdet i tråd med § 10 (økosystemtilnærming og samlet belastning)

Basert på disse faglige rådene kan vi ikke se at effektene støyen vil ha på fuglelivet i Arekilen naturreservat er godt nok utredet.

Friluftsliv

Fra planbeskrivelsen: *”En gjennomføring av planen vurderes å ha middels eller ingen negativ konsekvens for friluftsliv.”*

Planområdet ligger i umiddelbar nærhet til kyststien ut til Rødshue og Ørekroken. I følge ferdeselstilleren hadde Ørekroken omtrent 18 000 passeringer fra juni 2016 til mars 2017. Dette beviser at området er mye brukt året rundt. Det er synd at Hvaler kommune ennå ikke har kartlagt og verdsatt sine friluftsområder for et godt kartgrunnlag, men tallene fra ferdeselstillerne ser oss at området er godt besøkt sommer som vinter. Vi ser det som svært sannsynlig at støy fra drift av pukkverket vil være godt hørbart og sjenerende for brukere av området. Planområdet ligger på en høyde i terrenget, og det er ikke tatt høyde for spredning av støy i den tiden det vil ta å opparbeide støyvoller og annen beskyttelse som pålagt. At driften av anlegget skal foregå utenfor høysesong for turister anser vi for å være et ikke-argument, da området brukes mye hele året, og på Hvaler er det i månedene utenfor sesong man har størst mulighet for å oppleve ro og stillhet. Ro og stillhet er blant de aller viktigste kvalitetene folk oppgir som viktig for deres utøvelse av friluftsliv. (Kilde: Norsk Friluftsliv)

Forholdet til regionale retningslinjer og kommunens planer

Kommuneplanens arealdel er under rullering. Her er det aktuelle planområdet foreslått regulert til kombinert formål råstoffutvinning og framtidig næringsutbygging. Vi mener at Hvaler kommune ikke tar hensyn til de regionale retningslinjene for deponering av masser, vedtatt av Fylkestinget 22. september 2016.

Regionale retningslinjer.

Midlertidige retningslinjer for deponering av masser, vedtatt av Fylkestinget 22. september 2016:

Følgende midlertidige retningslinjer for deponering av masser skal følges fram til fylkesplanen har behandlet tematikken masseforvaltning og utarbeidet retningslinjer:

Drift av masseuttak og lokalisering og drift av masseuttak/deponi skal optimaliseres i henhold til transport, økonomi, naturmangfold, gjenbruk, og avveies mot effektene på natur-, kultur- og nærmiljø samt naturressurser.

Østfold Fylkeskommune har i Program for fagrappport **Råstoffuttak og Masser** (Østfold Fylkeskommune, 2015) påpekt flere behov for en helhetlig oversikt og plan for forvaltning av råstoff i Østfold. Fagrappporten skal danne grunnlag for fremtidige planer for den totale masseforvaltningen i fylket, både uttak av råstoff og mottak av masser. Videre skal fagrappporten gi et bedre beslutningsgrunnlag i behandlingen av plansaker hvor det er en konflikt mellom vern og næring. Det er et ønske om regionale føringer og viktige kriterier som grunnlag for kommunenes planarbeid med henhold til lokalisering av uttak og mottak. Masseuttak og masseuttak bør optimaliseres i henhold til transport, økonomi, naturmangfold og gjenbruk. Planarbeidets tidsperspektiv bør ikke være mindre enn 50 år.

Rapporten er datert 5/8-2016 og ligger til grunn for de midlertidige retningslinjene.

I mineral og massedisponeringsrapporten fra Cowi sies det ingenting om behov eller anbefalt uttak på Hvaler. Det er avsatt massedeponi på Stentippen på Asmaløy fra gammelt av. Hele Hvaler kommune er i rød sone for radon og anbefales ikke brukt til boligutfylling og salg til private anlegg.

Et par utdrag:

Langsiktighet

Et overordnet mål med framtidige masseuttak (pukk og sand/ grus) i Østfold bør være å sørge for en stabil og langsiktig drift (opp mot 100 års tidshorison). Masseuttakene må ligge der de naturgitte forutsetningene er tilstede, og masseuttak krever omfattende planlegging og investeringer. Det er derfor viktig at offentlige myndigheter legger forholdene til rette for at driften av eksisterende og framtidige naturressurser kan vare lengst mulig.

Kommentar: Planområdet på Kirkeøy vil ikke kunne driftes så lenge som 100 år og man tar sikte på en kortere uttaksperiode.

Beliggenhet og transport

Trafikk til og fra pukkverk kan lokalt være meget stor på hverdager. Dette krever at pukkverk ligger med kort utkjøring til større veier uten å gå gjennom boligområder. Lastebiler fullastet med pukk er også tunge, noe som krever robuste veier. Det vil alltid være fare for støy, støv og trafikk nær pukkverk. Ofte er boligfelt blitt bygget for nær et eksisterende pukkverk og det blir misnøye både for beboere og pukkverksdrivere. Kommunenes planleggere har derfor et særlig ansvar for å sørge for at boliger ikke bygges for nær et pukkverk som skal ha en langsiktig drift.

Kommentar: Man bør vel også tilstrebe å ikke legge pukkverk i umiddelbar nærhet til allerede etablerte boliger? Hva med trafikken på fylkesveien og gjennom Hvaler-tunnelen?

Forholdet til kommunens planer

I kommuneplanens samfunnsdel, punktet om «Føringer for areal- og ressursdisponering» skriver Hvaler kommune: *"Utstrakt bruk av hensynssoner for å ivareta natur, landskapsbilde og kulturmiljøer."* Man kunne tenke seg at området mellom Ørekroken, Arekilen og kyststien til Rødshue kunne være en slik hensynssone for å bevare et "stille" område. Vi har allerede en fylkesvei som skiller de nevnte områdene, og enda mer støyende virksomhet vil bare være med på å ytterligere forringe opplevelsen av dette flotte området, både for folk og dyr.

I Hvaler kommunes økonomiplan 2016-2019, punkt 2.4.1 *"Hvaler kommune skal ivareta naturgrunnlag, miljø og klima og legger miljøprioriteringer til grunn for beslutninger på alle forvaltningsnivåer."* På dette punktet vil vi støtte Østfold Fylkeskommunes tidligere uttalelse om at reguleringsplanen ikke tilstrekkelig tar hensyn til kommunens egen strategi. Vi kan ikke se at Hvaler kommune ved å etablere et steinbrudd midt i hjertet av så viktige

verne- og friluftsområder prioriterer naturgrunnlag, miljø og klima som viktige faktorer i beslutningsgrunnlaget.

Konklusjon

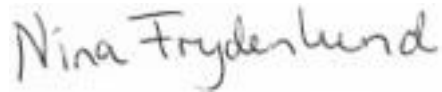
Forum for Natur og Friluftsliv i Østfold ber Hvaler kommune å omgjøre vedtaket, og med det følge prinsippene lagt til grunn i Naturmangfoldloven, Hvaler kommunes styrende dokumenter og avvente endelige regionale retningslinjer for etablering av masseuttak og deponering.

Hvis kommunen velger å se bort fra klagen, og ikke bruke sin rett til å omgjøre vedtaket, ber vi om at saken sendes Fylkesmannen i Østfold for klagebehandling, uten unødvendige forsinkelser.

Brevet sendes kun elektronisk.

Kopi til Fylkesmannen i Østfold.

Mvh

Nina Frydenlund
Fylkeskoordinator FNF Østfold

FNF Østfold er et samarbeidsforum bestående av følgende organisasjoner: Naturvernforbundet i Østfold, Norges Jeger- og fiskerforbund Østfold, 4H Østfold, Oslofjordens Friluftsråd, DNT Nedre Glomma, DNT Vansjø, DNT Indre Østfold, Tistedalen Friluftslag, Norsk Ornitologisk Forening Østfold og Østfold Botaniske Forening.